

føle Trang til at følge med deres Forældre til Alters. Den høitærede Minister sagde rigtig nok forleden Dag, at saadanne Børn kunne ikke forstaa det, og det kan være meget sandt, men kommer det an paa Forståelsen af Naberens Sammenlignelse, saa vilde vel fjortenaars Dreng og Piger saavel som vi Vogne omtrent være stillede lige saa uheldigt som de smaa Børn. Man har ogsaa sagt, at det vilde være farligt, hvis det skulde blive Stik at tage Børn til Alters, og jeg vil gjerne tilstaa, at jeg heller ikke vilde finde det heldigt, hvis Folk begyndte saaledes iflæng at tage Børnene med i en meget tidlig Alder, jeg vilde betragte det som en vis Sygelighed, og jeg mener, at Præsterne burde alvorlig advare mod at fremkalde en kunstig Trang hos Børnene. Men samtidig med at jeg indser dette og mener, at en saadan sygelig Udvikling burde bekæmpes, saa kan jeg ikke indse, med hvad Ret Staten eller Lovgivningsmagten kan fastholde en bestemt Aldersgrændse, som den vi nu have. Fjorten Aars Alderen er vel — idetmindste for Drengenes Vedkommende — omtrent den uheldigste Alder, man kunde tage, thi Børnene ere i den Alder i Almindelighed for store til ganske barnlig og trofskyldig at følge med deres Forældre, og de ere paa den anden Side ikke vogne nok til at kunne gjøre det paa egen Haand. Men selv om man vil sætte en anden Alder, saa tror jeg, at en hvilken som helst Aldersgrændse, man saaledes udvortes fra Statens Side vilde sætte, vilde være vilkaarlig og ikke vilde kunne begrundes, og ligesaa lidt tror jeg, at det kan begrundes at sætte to bestemte Alder om Aaret, hvorpaa Børnene skulle konfirmeres og komme til Alters, som nu ved Paaske og og Mikkelbagstider, thi Trangen til Altersens Sacramente retter sig ikke efter Almannen, og ligesaa vel som det nu er bleven almindeligt, at deældre paa hvad Tid af Aaret, de føle Trang dertil, kunne komme til Alters, ligesaa vigtigt var det at indrømme ogsaa de yngre dette. Derpaa gaar derfor ogsaa det Forslag ud, som jeg har tilladt mig at stille. Man har gjort den Indvending mod det, og den er kommen offentlig frem, at det vilde være rent forstrækkeligt, om den bejendelsesløse Rigsdag skulde tage sig for at bestemme, i hvad Alder og paa hvad Alder af Aaret kristne Folk skulle tage deres Børn til Alters, og gif Forslaget ud paa det, vilde jeg ogsaa finde det aldeles urimeligt. Men Forslaget gaar ikke ud paa, at Rigsdagen eller Lovgivningsmagten skal tage nogen Bestemmelse i den Henseende, det gaar kun ud paa, at Staten skal opgive at blande sig ind i dette Forhold, ved at sætte en fast Aldersgrændse. Og jeg tror, at den bejendelsesløse Rigsdag meget godt kan være med til at sige: Den Sag om, hvad Tid paa Aaret og om hvilken Alder, kan der ikke gives Regler for, som kunne gjælde i Almindelighed, men der

maa det komme an paa den Enkeltes Trang og den Enkeltes Udvikling. Og den eneste Garanti, som jeg tror, man kan søge for, at der ikke skal komme noget Umødent og Uoverlagt frem i større Maal, det er den, der er udtrykt i Forslaget, at det maa komme til at bero paa Præsten, om han efter nærmere Kendskab til Vedkommende kan anse ham eller hende for moden til at blive konfirmeret eller komme til Alters. Det er i Virkeligheden ikke anden Garanti, vi have i dette Dørlig. Nei, det beror paa Præsten selv, om han tror at kunne forsvare at tage dem, han har til Præstegang hos sig, til Konfirmation og til Alters. Man har ikke anden Garanti end Præstens Skøn i saa Henseende, og jeg tror nok, at man kan gaa ud fra, at dette Skøn vil blive nok saa samvittighedsfuldt, naar han staar ligeoverfor det enkelte Tilfælde, som nu, naar han staar ligeoverfor en hel Mængde paa eengang. Dette med Hensyn til Garantien. Den ærede Minister sagde forleden, at det ikke vilde blive saa høitideligt som nu, naar det skulde foregaa saaledes, at den enkelte Dreng eller Pige skulde konfirmeres paa en almindelig Søndag. Ja, det er en Smagsag, hvad man vil kalde høitideligt; det er ganske vist, at al den Stads, der nu er, og al den Bynt osv. vilde ikke kunne trives slet saa godt under de Omstændigheder; men saa tror jeg ogsaa, at Humbergen vilde være en hel Del mindre end nu. Det er jo Noget, som man ikke behøver at læse Søren Rikegaards Skrifter for, for at vide; det kan enhver sige sig selv, at den nuværende Massekonfirmation har overordentlig meget Komiss og overordentlig meget Forargeligt ved sig; og hvad Høitideligheden angaar, tror jeg nok, den vil blive en hel Del større, dersom der kom en større Sandhed i Forholdet, saaledes at det efterhaanden kunde komme dertil, at kun de, som virkelig ønskede det, ogsaa bleve konfirmerede. Hvad Præstegangen angaar, som man har sagt vilde blive aldeles forstyrret ved et saadant Forslag, skal jeg dertil bemærke, at jeg ikke tror, det er nødvendigt, at Børn, der ere opdragne i et kristeligt Hjem, just gaar et halvt Aars Tid til Præsten eller saa, inden de blive konfirmerede. Jeg tror, at de godt kunne blive det uden det, men paa den anden Side tror jeg ogsaa, at det vil være rigtig, at Præsten faar den Forpligtelse at tilbyde Ungdommen Undervisning og Veiledning i Kristendomsstaben, og jeg tror, at naar et saadant Tilbud blev gjort og altsaa kun de, der ønskede det, toge Del i den Undervisning, som blev dem tilbudt, uden Hensyn til, om den afsluttedes med Konfirmationshandlingen, vilde Præstegangen blive nok saa frugtbar, som den nu er i mange Tilfælde. Jeg tror ikke, den vilde lide derved. Særligt kan jeg ikke negte mig at anføre en Udtalelse i Rikskommissionen af en Mand, som ellers staar den Retning fjernt, nemlig Professor Clausen, fordi den gaar i samme